

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

1. RĂSPUNDEREA CIVILĂ PENTRU PAGUBELE CAUZATE DE VÂNAT

Reclamanta D.I a chemat în judecată pe pârâtele Romsilva – RA, prin Direcția Silvică Suceava și Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor din Suceava, pentru ca prin hotărârea ce se va pronunța, ele să fie obligate în solidar a-i plăti o sumă cu titlu de daune reprezentând c/v. unui cal și a două vaci, mâncate de un urs.

Judecătoria Gura Humorului, prin sentința civilă nr. 755 din 15 iunie 2000, a respins ca nefondată acțiunea reclamantei, cu motivarea că ea n-a făcut dovada îndeplinirii condițiilor, pentru fiecare dintre cele trei incidente pretinse, potrivit art.15 alin.4 din Legea nr.103/1996.

Prin decizia civilă nr.1865 din 24 m ai 2001, Tribunalul Suceava a respins ca nefondat apelul reclamantei. Totodată, a reținut că, potrivit art.15 alin.1 din Legea nr.103/1996, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului are calitate procesuală pasivă în cauza dedusă judecătii.

Recursul acesteia, care poate fi încadrat în art.304 pct.10 C.pr.civ., este nefondat.

Astfel, pe de o parte, din considerentele just reținute în întâmpinare de pârâtele Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului precum și de Direcția Silvică Suceava, așa-zisa notă de constatare, nedată, a fost încheiată cu încălcarea esențială a dispozițiilor art.15 alin.4 din Legea nr.103/1996 referitoare la fondul cinegetic și de protecție a vânatului, din motive imputabile reclamantei, ceea ce atrage inopozabilitatea acestui înscris față de titularul pretensei obligații (invocate).

Deosebit, reclamanta recurentă nu face nici dovada proprietății și a pazei juridice privind animalele despre care ea face vorbire în acțiune, iar în sarcina gestionarului fondului de vânătoare nu se poate reține vreo conduită culpabilă.

(Curtea de Apel Suceava – decizia civilă nr.334 din 5 februarie 2002)

2. INFRAȚIUNE LA REGIMUL PESCUITULUI

Ucidere de rechini în perioada de prohibiție. Limitele zonei economice exclusive a României la Marea Neagră. Aplicarea dispozițiilor legislației interne și ale dreptului internațional

Prin sentința penală nr.1476 din 18 iulie 2002 pronunțată în dosar penal nr.969/2002, Judecătoria Constanța în temeiul art.11 pct.2 lit.1 a rap. la art.10 alin.1 lit. a Cod procedură penală a achitat pe inculpatul:

Atanasov Krasimir Dimitrov, cetățean bulgar, pentru săvârșirea infracțiunii de pescuit cu unelte de pescuit industrial fără autorizație sau permis de pescuit, în perioada de prohibiție, prevăzut de art.61 lit. e în ref. la art.62 din Legea nr.192/2001, întrucât fapta nu există.

În temeiul art.160⁵ alin.4 lit. c rap. la art. 350 alin.7 Cod procedură penală a dispus restituirea sumei de 30.000.000 lei reprezentând cauțiunea depusă de inculpat.

A făcut aplic. Art.346 alin3 Cod procedură penală, a respins cererea privind restituirea despăgubirilor civile achitate de inculpatul Atanasov Krasimir Dimitrov ca nefondată.

A dispus ridicarea măsurii sechestrului asigurator aplicată prin ordonanța nr.203631/4.05.2002 a organelor de cercetare penală, asupra navei „ODISEI” – aflată sub pavilion bulgar și a instalațiilor și uneltelor de pescuit.

Prin rechizitoriul nr.2790/P/21 mai 2002, s-a susținut că la 3 mai 2002 nava (pescador) sub pavilion bulgar cu numele de „ODISEI” a fost depistată pescuind la ora 9,10 în zona travers de Capul Midia la 30 mile marine de țărmul românesc al Mării Negre. În actul menționat se reține că zona respectivă este situată în suprafața de mare de țărmul românesc al Mării Negre. În actul menționat se reține că zona respectivă este situată în suprafața de mare aflată sub suveranitatea exclusivă a României în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 încheiată la Montego Bay (Jamaica), ratificată de România prin Legea nr.110/1996 și prevederile Legii nr.17/7.08.1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, a mării teritoriale, a zonei contigue și a zonei economice exclusive, fiind necesară autorizarea română.

Se mai arată în actul de sesizare al instanței că pescadorul „ODISEI” avea comandant pe inculpatul Atanasov Krasimir Dimitrov, iar aparatura de bord pentru navigație în condiții de siguranță, indica $\varphi = 44019'592''$ (N) și $\varphi = 29023'673''$ (E), corespunzătoare unui punct situat la 30 mile marine de țărmul românesc al Mării Negre la Cap Midia. Controlul asupra direcției de navigare și siguranță al navei în

marș, îl efectua comandantul acesteia, membrii echipajului (Gospodinov Pavel Petrov, Todorov Vasil Yordanov, și Kanev Yosko Dobrev) neavând acces în punctul de comandă (al navei). Tot comandantul navei era cel care stabilea locurile unde se desfășurau activitățile de pescuit. (fila 18 dosar instanță).

Cu ocazia controlului făcut la bordul navei autoritățile române au descoperit 10 paragate (unelte de pescuit industrial) și 200 kg pește din specia rechin. Uneltele de pescuit aveau ca momeală în carlingă bucăți de macrou de ocean, care prezentau un oarecare grad de uzură, ceea ce demonstra că au fost folosite în activitățile de pescuit.

Prima instanță, deși a reținut starea de fapt expusă, a concluzionat că inculpatul „nu a știut că nava se află în zona economică exclusivă a României“, deoarece între țara noastră și Republica Bulgaria nu a fost încheiat un acord pentru stabilirea zonei respective din Marea Neagră, potrivit Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării.

Hotărârea primei instanțe a fost atacată cu apel de către procuror și inculpat, primul criticând-o pentru greșita achitare a inculpatului, iar acesta din urmă pentru greșita rezolvare a acțiunii civile.

Tribunalul Constanța prin decizia penală nr.838/1 oct. 2002 (dosar penal nr.1585/2002) a admis ca fondat apelul procurorului, a desființat în parte sentința și în baza art.13 Cod penal, l-a condamnat pe inculpat la 2 ani închisoare, pedeapsă care a fost suspendată condiționat (executarea sa) iar în baza art.117 rap. la art.112 lit. e din Cod penal, a dispus expulzarea acestuia de pe teritoriul României menținând celelalte dispoziții ale primei instanțe.

Totodată instanța de ape în baza art.67 din Legea nr.192/2001 a dispus confiscarea pescadorului „ODISEI“, a instalațiilor și utilităților sale, precum și a uneltelor de pescuit găsite la bordul navei.

Tribunalul a dispus condamnarea inculpatului arătând că delimitarea zonei economice exclusivă a României se face potrivit art.71 din Legea nr.36/2002 în conformitate cu principiile de drept internațional recunoscute de părțile (statele) ce au ratificat Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării. Urmare ratificării acestei convenții de către România, legislația internă română s-a aliniat cerințelor impuse în documentul internațional, dispoziții preluate în actele normative interne, astfel încât actul internațional a devenit obligatoriu pentru România și Bulgaria.

Instanța de apel concluzionează astfel că, inculpatul a pescuit în zona exclusivă a României, chiar dacă el nu recunoaște săvârșirea faptei. Nu a cunoscut acest lucru, în ce privește punctul de pe mare în care a fost găsită nava pe care o comanda, punct situat în acea zonă.

Ambele hotărâri au fost recurate de către inculpat, urmare a respingerii ca nefundat a apelului său de către tribunal, hotărâri pe care le-a criticat pentru greșita condamnare și rezolvare a acțiunii civile.

Curtea, a examinat lucrările dosarului, ocazie cu care a constatat că inculpatul recunoaște depistarea navei „ODISEI” la distanță de 30 mile marine de țărmul românesc al Mării Negre în zona travers Cap Midia, județul Constanța, punct situat chiar în zona economică exclusivă.

Apărarea inculpatului că nu a avut cunoștință de zona economică exclusivă a României având lățimea de până la 200 mile marine de la limita zonei contigue care este de 24 mile marine, este nefondată, deoarece lățimea zonei economice convenite fiecărui stat riveran Mării Negre, deci și Bulgariei, nu poate fi confundată cu lățimea zonei contigue.

Dar, potrivit reglementărilor din dreptul internațional (Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării) preluate în dreptul intern (legea nr.17/7.08.1990 cu modificările ulterioare ale României și republicată în M.O. nr.765/21.10.2002) apele interioare ale României sunt socotite din marea teritorială (12 mile) iar zona contiguă (24 mile) se constituie din fâșia de mare ce se întinde spre largul mării până la distanța menționată (art.7 rap. la art.2 din Legea nr.17/1990 și art.15, 33 din Convenția Națiunilor Unite).

De la limita apelor menționate, din Marea Neagră, ale României, aceasta mai are dreptul la o zonă economică exclusivă ce nu poate depăși 200 mile marine. O situație similară o are și Republica Bulgaria în conformitate cu dreptul internațional, pe care inculpatul avea obligația să o cunoască și deci regimul juridic al apelor Mării Negre în calitate de comandat al navei ODISEI” ce naviga pe această mare. Oricum nu poate fi însușită de instanță, apărarea inculpatului „că a fost depistat în apele internaționale” la distanța de 30 mile marine de Cap Midia, județul Constanța, apărare care conduce la concluzia greșită că România este lipsită de zona economică exclusivă din apele Mării Negre, în lipsa acordului cu Republica Bulgaria.

Asupra zonei economice exclusive, statul român are suveranitate și-și exercită autoritatea, ia măsurile ce izvorăsc din acest drept, pentru exploatarea, explorarea, gestionarea și conservarea acesteia, în interesul statului nostru.

Faptul că inculpatul nu a „cunoscut” dreptul de suveranitate al României asupra zonei economice exclusive, se datorează culpei sale, obligația de a cunoaște acest drept al statului român revenindu-i acestuia. În virtutea dreptului de suveranitate a României asupra zonei economice exclusive, statul a luat măsura opririi pescuitului rechinului în perioada 15 aprilie-14 iunie

în Marea Neagră pentru a asigura regenerarea speciei în baza art.40 din Legea nr.192/2001 și art.14 din Legea nr.17/1990, dispoziții ce sunt în concordanță cu art. 56-58 din Convenția Națiunilor Unite pentru dreptul mării.

Este adevărat că potrivit dreptului internațional și dreptului intern, între statele riverane sau cele situate față în față pe țărmul Mării Negre, trebuie încheiat un acord cu privire la delimitarea zonei economice exclusive a fiecărui stat. Un asemenea acord nu a fost încheiat cu Bulgaria (art. 9 alin. 2 din Legea nr.17/1990 republicată în M.O. nr.765/21 oct. 2002 și art. 57 din C.U.N.) dar chiar dacă ar fi existat nu era favorabil inculpatului (apărării formulate).

Acordul României cu Republica Bulgaria nu vizează adâncimea (lățimea) zonei economice exclusive a României în Marea Neagră, deoarece statul respectiv este riveran adiacent la mare. Acordul pe care îl invocă inculpatul în favoarea sa, urma să delimiteze „lateral” zonele economice, exclusive dintre aceste două state vecine, și nu lățimea zonei României la Capul Midia, Județul Constanța.

Față de recunoașterea inculpatului că punctul din Marea Neagră, unde a fost găsită nava pe care o comanda la 4 mai 2002, se afla la 30 mile marine de țărmul Mării Negre, echivalează cu recunoașterea acestuia, că pătrunse în zona economică exclusivă a Bulgariei, pe linia ce continuă a graniței de uscat, dintre cele două state la Vama Veche. Inculpatul nu neagă depășirea acestei limite pe mare, numai că socotește „nejustificat” că se află în apele internaționale, ignorând zona.

Este obligația inculpatului să se documenteze și să cunoască reglementările internaționale asupra dreptului mării, opozabil tuturor țărilor care au ratificat convențiile, pactele și amendamentele internaționale, printre care și Bulgaria.

Statul român nu avea obligația să comunice statului bulgar măsura prohibiției asupra pescuitului calcanului și rechinului în Marea Neagră în perioada aprilie-iunie 2002. România având drept de suveranitate a luat măsura potrivit art. 10, 14, 29 din Legea nr.17/1990 și art. 55, 56 din Convenția Națiunilor Unite, pentru a conserva și gestiona resursele naturale biologice și un pescuit rațional în zona economică exclusivă. Inculpatul dacă solicita și obținea autorizația de pescuit în zona economică exclusivă a României avea obligația să cunoască prevederile Legii nr.192/19.04.2001, ce reglementează autorizarea pescuitului și protecția fondului piscicol, lege ce nu trebuie comunicată Republicii Bulgaria.

Instanțele au soluționat corect acțiunea civilă formulată de statul român în cauza de față deoarece, prin activitatea sa inculpatul a cauzat o pagubă materială certă.

Pentru considerentele de mai sus, recursurile sunt nefondate și se cuvin respinse ca atare.

(Curtea de Apel Constanța, Secția penală – decizia nr.737/P/26.11.2002)

3. RESPINGEREA CERERII DE EMITERE A AUTORIZAȚIEI DE MEDIU

Competența tribunalului ca primă instanță. Necesitatea îndeplinirii normelor tehnice maximum admisibile. Comentarii

Prin cererea înregistrată sub nr. 1774/COM din 29 ianuarie 2001 la Tribunalul Olt, reclamanta S.C. „S.I.” S.A. a chemat în judecată la instanța de contencios-administrativ pe pârâta Agenția de Protecția Mediului Olt, solicitând instanței ca, prin sentința ce se va pronunța, să fie obligată pârâta la emiterea autorizației de mediu, să se dispună anularea dosarelor nr. 2034/2000 și nr. 3842/2001, suspendarea executării adreselor până la soluționarea acțiunii și obligarea la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii, reclamanta arată că prin adresa nr. 2034/2000 a fost respinsă cererea de autorizare pe linie de protecție de mediu a activității de fabricație pastă de aluminiu și vopsele bronz aluminiu, călcându-se dispozițiile Legii nr. 137/1995 și ale Ordinului nr. 125/1996, potrivit cărora, dacă se aprecia că este necesar un bilanț de mediu, trebuia să se dispună efectuarea prin îndrumare, iar după dezbaterea publică a raportului bilanțului de mediu se putea emite autorizația de mediu cu sau fără program de conformare.

Măsura de respingere a cererii de autorizare de mediu este criticată și pentru că aceasta trebuia să fie cuprinsă într-o decizie motivată, astfel că au fost încălcate și dispozițiile art. 11 lit. h din Legea nr. 137/1995.

S-a susținut că în mod nejustificat pârâta a condiționat eliberarea autorizației de folosirea de pastă de aluminiu provenind de la o altă sursă și nu din sursa proprie, că nu s-a negociat și stabilit de comun acord un program de conformare, nefiind emisă o somație și nefiind dispusă mai întâi suspendarea activității pentru a se putea dispune încetarea acesteia. S-a arătat că măsurile dispuse în programul de conformare au fost respectate, concluziile bilanțului de mediu fiind dezbătute public la 27 octombrie 2000.

Prin întâmpinarea depusă la dosar, pârâta Agenția de Protecția a Mediului Olt a solicitat respingerea acțiunii, cu motivarea că, deși reclamanta a parcurs procedura legală pentru emiterea autorizației, la analiza finală a documentației, s-a constatat că pentru activitatea de fabricare pastă de aluminiu și vopsele bronz aluminiu, se folosește materie primă fabricată într-o altă secție (secția morilor tocătoare), care nu a putut fi autorizată întrucât prezintă depășiri mari la factorul de mediu „zgomot”.

Tribunalul Olt – Secția Comercială și de contencios-administrativ prin sentința civilă nr. 90 din 11 iulie 2001, a respins acțiunea reclamantei, ca neîntemeiată, privind autorizația de mediu, reținându-se în raport cu probele administrate, că pentru secția de producere a pastei de aluminiu necesară

fabricării de vopseluri nu se poate emite autorizația de mediu, datorită zgomotului ridicat al morilor tocătoare, zidurile secției neoferind suficientă protecție fonică pentru locatarii imobilelor situate în apropiere.

S-a luat act că reclamanta renunță la judecata capătului de cerere privind anularea adreselor nr. 2034/2000 și 3842/2001.

Excepția de necompetență s-a soluționat prin încheierea din 21 mai 2001 în sensul respingerii.

Împotriva acestei sentințe reclamanta a declarat recurs susținând că excepția de necompetență a fost soluționată greșit, cu încălcarea legii. În sensul că, în raport cu probele existente în dosar, intimata pârâtă trebuie obligată la emiterea autorizației de mediu, cu program de conformare.

Curtea de Apel Craiova – Secția de contencios-administrativ a respins ca neîntemeiat recursul declarat de reclamanta S.C. „S.I.” S.A.

S-a reținut că tribunalul a soluționat cauza în mod corect având în vedere că pârâta Agenția de Protecția Mediului Olt nu este o instituție centrală, conform art. 2 pct. 1 lit. c – Cod procedură civilă.

În privința soluției de neobligare a intimetei pârâte de a elibera recurentei reclamante autorizație de mediu, s-a apreciat ca fiind corectă, avându-se în vedere că din bilanțul de mediu nivel II, la factorul de mediu „zgomot” rezultă că, prin utilajele folosite, recurenta reclamantă produce disconfort locatarilor din zonă, la secția pentru care se solicită autorizația de mediu, zgomotul produs fiind de 70-74 dB (A), față de rata de 50 dB (A), valoare prevăzută de STAS 10009-88 pentru zona de locuit.

În raport de considerentele arătate, s-a apreciat ca fiind temeinică și legală soluția instanței de fond, motiv pentru care, în baza art. 312 Cod procedură civilă, s-a respins ca nefondat recursul reclamantei.

(Dec. nr. 300/9 octombrie 2001 – Curtea de Apel Craiova –
Secția de contencios-administrativ)

Comentariu

Poluarea sonoră este reglementată prin Legea-cadru în materie de mediu (Legea nr. 137/1995), fiind încadrată în problematica protecției atmosferei.

Prin art. 42 lit. d din lege s-a statuat că autoritatea centrală pentru protecția mediului, cu consultarea ministerelor competente, elaborează standarde și regulamente de aplicare privind „pragul fonic și reglementări de limitare a zgomotului”.

În anexa 1 a Legii nr. 137/1995, în definiția poluantului, radiația fonică este menționată printre formele de energie distincte, care pot avea această calitate dacă, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii și aduce daune bunurilor materiale.

Printre obligațiile instituite de lege în sarcina persoanelor fizice și juridice este și aceea de asigurare a măsurilor și dotărilor speciale pentru izolarea și protecția fonică a surselor generatoare de zgomot și vibrații, verificându-se eficiența acestora și punând în exploatare numai pe cele care nu depășesc pragul fonic admis (art. 46 lit. e din Legea nr. 137/1995).

Prin normele de igienă și recomandările privind mediul de viață al populației, norme ce se elaborează de Ministerul Sănătății în colaborare cu autoritatea centrală pentru protecția mediului, conform art. 70 lit. c din Legea nr. 137/1995 în zonele de locuit (Ordinul 536/1997 completat prin Ordinul 862/2001) nivelul acustic admis echivalent continuu nu trebuie să depășească 50 dB (A) și curba de zgomot 45.

Activitatea desfășurată în uzine de aluminiu, ce se regăsește în anexa nr. 2 a Legii nr. 137/1995 pct. 7 lit. a este menționată în lista activităților ce sunt supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru eliberarea acordului și autorizației de mediu, ca act tehnico-juridic prin care sunt stabilite condițiile și parametrii de funcționare pentru activitățile existente și pentru cele noi.

Autorizația de mediu nu se poate emite în cazul în care, prin activitatea desfășurată de persoana fizică sau juridică, sunt afectați factori de mediu, prin depășirea parametrilor normali, menționați în lege.

În speță, bilanțul de mediu de nivel II ce presupune investigații asupra unui amplasament pentru a cuantifica dimensiunea poluării prin prelevări de probe și analize fizice, chimice sau biologice, la factorul „zgomot” a stabilit că depășește valoarea de 50 dB (A), valoare prevăzută de STAS 10009-88 zgomotul produs fiind de 70/74 dB (A), producând disconfort locatarilor din zonă.

În conformitate cu dispozițiile art. 10 din Legea nr. 137/1995, așa cum s-oa modificat prin O.U.G. nr. 91/2002 de modificare și completare a Legii protecției mediului nr. 137/1995, pentru activitățile existente care nu întrunesc condițiile de autorizare, autoritatea competentă pentru protecția mediului dispune efectuarea bilanțului de mediu în termen de maximum un an de la data constatării neîndeplinirii acestor condiții și negociază cu titularul activității programul pentru conformare pe baza concluziilor și recomandărilor din bilanțul de mediu.

Notă:

Prin O.U.G. nr. 91/2002 pentru modificarea și completarea Legii protecției mediului nr. 137/1995 conținutul art. 42 lit. d se regăsește în actualul art. 43 lit. d din Legea 137/1995, iar conținutul art. 70 lit. c se regăsește în actualul art. 71 lit. e din lege.

Alexandrina Marica,
Judecător la Curtea de Apel Craiova